

6

ВІДДІЛЕННЯ РЕЛІГІЄЗНАВСТВА В 2013 РОЦІ

ІНФОРМАЦІЯ

про роботу Відділення релігієзнавства ІФ НАН України
протягом 2013 року

I. Протягом року відділи працювали над плановими темами «Релігійний фактор в духовно-культурному просторі сучасної України» та «Інституційні процеси в сучасних релігіях: загальні закономірності та особливості українського контексту», зокрема співробітники працювали над своїми розділами до колективних монографій «Релігія в контексті форм суспільної свідомості» та «Конфесійно-інституційні процеси сучасності», написано по два параграфи.

II. В році разом з Українською Асоціацією релігієзнавців видруковано колективні праці:

1. Релігія і Церква в історії української діаспори За ред. А.Колодного. 9-й том десяти томника «Історія релігії в Україні». – К., 2013. – 905 стор. (65,5 д.а.). Цим завершено роботу над 10-ти томником «Історія релігії в Україні». 10-й – в 2003 році.
2. Релігієзнавча думка України другого тисячоліття. За ред. В.Климова і А.Колодного. 1-ша книга двох томника «Релігієзнавство України». – К., 2013. – 438 стор. (30,7 д.а.).
3. Філософія релігії в Україні. За ред. О.Горкуші і А.Колодного. Науковий збірник. – К., 2013.
4. Україна і Ватикан: до і після другого Ватиканського собору. За ред. Л.Филипович і П.Яроцького. Четверта книга циклу «Україна-Ватикан». – К., 2013. - 503 стор. (32 д.а.).
5. «Історія релігії в Україні». Двадцять другий випуск циклу. – У 2-х книгах. - К., 2013. (1 кн. 836 стор. – 47,6 д.а.; 2 кн. 637 стор. – 42,6 д.а.).
6. «Авраамістичні релігії в Україні: історія, етнокультурні взаємовпливи і міжконфесійні взаємини». Наук. збірник. – Галич-Київ, 2013.
7. Українській асоціації релігієзнавців двадцять років. За ред. А.Колодного і П.Павленка. – К., 2013. – 326с. (21,6 д.а.).
8. Українське релігієзнавство. За ред. А.Колодного і П. Павленка. Квартальник. №№65-68.
9. Релігійна свобода. Щорічник №17. За ред. А.Колодного і М.Бабія. – К., 2013.

III. Видруковано в 2013 році індивідуальні книги:

1. підручник проф. П.Яроцького «Релігієзнавство: сучасні релігійні проблеми у світі і в Україні» (К., 2013. – 439 стор.);
2. монографію проф. А.Колодного «Історіософія релігії» (К., 2013. – 380 стор.);
3. монографію В.Шевченка «Православ'я в Україні і цивілізаційні виклики: історія та сучасність» (К., 2013).
4. монографію В.Климова «Скептицизм та інакшесудження як інтелектуальний поступ» (К., 2013).

IV. Протягом року опрацьовувався релігієзнавчий контекст Словника до «Великої Української Енциклопедії», йшла робота з підготовки до друку другої книги циклу «Релігієзнавство України» (В.Климов і А.Колодний), написання нових статей-довідок до томів «Української Релігієзнавчої Енциклопедії», на основі праць діаспорного богослова-релігієзнавця Івана Ортинського формувалася книга його вибраних творів під назвою «Природа української християнськості: історія і шляхи утвердження» (упорядник і наук. редактор – А.Колодний).

V. Завершує роботу над індивідуальною монографією «Русский мир»: російський православно-політичний проєкт відродження «історичної Русі» П.Павленко.

VI. Відділення постало організатором чи співорганізатором конференцій:

1. Творча спадщина Івана Огієнка(митрополита Іларіона) в контексті сучасних українських реалій» (всеукраїнська наукова конференція, Київ, 15-16 січня);
2. Релігія і освіта: історичний і сучасний контекст взаємовідносин (всеукраїнська науково-практична конференція, Тернопіль, 27-28 лютого);
3. Проблемы демократического общества: религия, право и диалог в странах СНГ и Балтии (международная научная конференция, Рига, 26-27 апреля);
4. Історія релігії в Україні (міжнародна наукова конференція, Львів, 20-23 травня);
5. Авраамічні релігії в Україні: історія, етнокультурні взаємовпливи, міжконфесійні взаємини (всеукраїнська наукова конференція, Галич, 24-25 травня);
6. Соціокультурні виміри релігійних процесів у світі й Україні (всеукраїнська наукова конференція, Чернівці, 30-31 травня);
7. Філософія релігії сьогодні: між секуляризаційними та постсекуляризаційними суспільними запитами (всеукраїнський Круглий стіл, Київ, 21 червня);
8. «Русский мир» як імперський російсько-православний проєкт (Круглий стіл до 1025-річчя хрещення Київ. Русі, Київ, 2 липня).
9. Релігієзнавчі дослідження в установах НАН України (міжпроблемна конференція, Київ, грудень).

VII. Організували роботу релігієзнавчої секції на Червертому міжнародному семінарі українців (серпень, Львів) та на Шостому міжнародному конгресі українців (жовтень, Київ).

VIII. Підготовлено і передано до владних органів науково-експертні записки про внутріінституційні процеси в мусульманській уммі України і шляхи їх толерантизації, про конфесійну природу кримських караїмів, про майнову успадкованість в євангельсько-лютеранській спільноті Криму, про недоцільність реєстрації релігійного центру Об'єднання правовірних українських греко-католиків, про природу істинно-православних незалежних парафій, про наукову безпорадність т.зв. Філософії Біблійної науки, про богослужбову природу видань Свідків Єгови, про можливість реєстрації громади Римської релігії та інші. Брала участь в підготовці науково-дослідницької праці «Політичне поле взаємодії держави, суспільства і громадянина: інституційні механізми, мотиви, напрями» В.Климов і О.Саган).

IX. Продовжено зацікавлені відносини із Всеукраїнською Радою Церков і релігійних організацій, Українським Біблійним товариством, Альянсом професіоналів-християн, низкою керівних центрів різних конфесій України. Мали зустріч у Відділенні із першими керівниками протестантських спільнот християн віри євангельської (п'ятидесятників), українських лютеран та адвентистів сьомого дня.

X. Активізувала свою роботу утворена на нашій основі Координаційна Рада з теоретичного і практичного релігієзнавства країн СНД і Балтії (координатор Л.Филипович), зокрема шляхом виконання спільних проєктів, проведення трьох наукових конференцій в Україні, Латвії і Білорусі, взаємних видруках наукових праць і збірників, обміну відрядженнями науковців з країн Ради тощо. Підтримували творчі відносини із трьома міжнародними релігієзнавчими інституціями, з Інститутом релігієзнавства Ягелонського університету і Міжнародним центром релігієзнавства і права Брігамянського Університету (США). Здійснено в жовтні науковий десант співробітників Відділення на релігієзнавчу конференцію в Закопане (Польща). Мали в 2013 році дванадцять науковцевийздів в зарубіжжя, приймали в себе чотирьох.

XI. Розпочато роботу над спільним проєктом Української і Білоруської Академії наук «Експертні співтовариства України та Білорусі в системі соціального менеджменту: теоретико-методологічний та інституційні аспекти». Розрахований на 2013-2015 роки. Куратор з українського боку проф. Л.Филипович.

XII. При Відділенні працювала Координаційна Рада з написання релігієзнавчих дисертаційних робіт (очолює проф. П.Яроцький). Здійснювали наукове керівництво написанням 5 докторських і 11 кандидатських дисертацій. Захищена кандидатська дисертація пошуківцями Відділення Р.Горбанем, І.Козловським та Я.Ювсечком, докторська – пошуківцем О.Буравським. У Відділенні працювали теоретичний та інформативний семінари.

XIII. Продовжила свою роботу секція «Релігієзнавство» Малої Академії наук України (куратор -проф. Л.Филипович). Проведено конкурс підготовлених членами МАН робіт з релігієзнавчої тематики.

XIV. Запрацювала в Інтернеті електронна версія наукового кварталника Відділення «Українське релігієзнавство». Як друковане періодичне видання, кварталник отримав міжнародний індифікатор ISSN 2306-3548. У цьому заслуга вченого секретаря видання д.філос.н. П.Павленка.

Проблеми Відділення

- постійне недофінансування навіть зарплати його співробітників, що змусило нас незаконно перейти на недоплату старшим і провідним співробітникам 20% посадового окладу;
- відсутність фінансування наукових відряджень і видруків монографій (навіть з планових тем);
- постійна штатна неуккомплектованість Відділення: із-за відсутності коштів маємо незайнятість вакантних посад і водночас відсутність посадової мобільності успішних і захищених науковців.

Науково-організаційні наміри на 2014 рік

- провести семінар журналістів, які спеціалізуються на релігійній і релігієзнавчій тематиці, а також семінар деканів факультетів і завідувачів кафедр релігієзнавства університетів країни;
- започаткувати роботу теоретичного семінару викладачів релігієзнавчих дисциплін вузів Києва;
- вирішити зрештою питання підготовки і видруку англійською мовою презентаційної монографії «Релігієзнавство України»;
- відродити творчу співпрацю Відділення із кафедрою релігієзнавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
- видрукувати до ювілею наукову збірку «Тарас Шевченко – релігія – Церква», а також «Вибрані твори» І.Ортинського «Природа української християнськості»;
- розпочати підготовку наукової експедиції українських релігієзнавців по країнах Європи з нагоди 500-ліття протестантизму з прилученням до цього протестантських церков України.

***Керівник Відділення релігієзнавства А.КОЛОДНИЙ
Вчений секретар Відділення Д.БАЗИК***